

Zámbó Zoltán

Zöld temető, zöld temetés

Már kisgyerekkoromtól fogva el-lenszenves hely volt számomra a temető, ahol a vázákban rothadó virágok bűzétől émelyegtem, a beton-, műkö- és márványrengtetegben sýnlódó növényeken szánakoztam, a természetellenes színű, naptól és esőtől kifakult műanyag díszek és koszorúk pedig taszítottak, miközben eltávo-zott hozzátartozóimra a kereszten le-vő néven kívül semmi sem emlékez-tett.

Azóta évtizedek teltek el, de ellen-érzéseim csak fokozódtak, igaz meg-tanultam a dolgot összefüggéseiben látni, *s rá kellett jönnöm, hogy mind-az, ami a temetők körül történik, csak hű tükörképe társadalmunk ál-lapotának: a rongyrázó kivagyiság által motivált esztelen pazarlásnak, a természettől való elidegenedésnek, az Istenbe vetett bizalom megrendü-lésének.* Mert mi mással lehetne ma-gyarázni a piramisszerű síremlékek, a hivalkodó kripták elburjánzását, mint hogy készítettöik nem bíznak abban,

hogy az építmény csak legfelső földi ruhájuk: porladó csontjaik helyét je-löli, míg halhatatlan isteni szellemük tovább él, ezért így próbálnak jelet, nyomot hagyni maguk után, így pró-bálnak győzedelmeskedni a mulan-dóságon.

Földi életük során – nem törődve a környezetszennyezéssel, a pusztuló természettel – sokan pazarolják az energiát, sőt egy jelentős réteg való-ságos energiaorgiában él, s úgy tűnik, ehhez az életmódhoz mindhalálíg hű-ek, amit mi sem bizonyít jobban, mint a hagyományos temetési formát mindjobban kiszorító, a környezetre jóval nagyobb terhelést jelentő ham-vasztásos eljárás. (Persze ebben gyakran a hozzátartozók kényelmi szempontjai is szerepet játszanak: az urnát nem kell öntözni, kapálni, sőt ha otthon, a polcon tartják, akkor a temetőbe sem kell kijárni.) *A legelké-peszőbb újabb divat az, amikor iszo-nyú sok energia felhasználásával az elszenesedett holttestekből gyémán-tot készítenek az örökösök, és azt őrizgetik.*

Gyakran el-hangzik, hogy szemétermelő társadalom va-gyunk, s erre a „végső nyughe-lyek” is ékes bizonyítékot je-lentenek: a teme-tőkhöz kihelye-zett konténerek szinte mindig csordultig van-nak, de *különö-sen a halottak napja után kép-ződik irdatlan mennyiségű, nem szelektálható, semmire se jó szemét.* (A teme-tői hulladék nagy része üveg, műanyag, fém, vagyis nem le-bomló, nem kom-p o s z t á l h a t ó anyag.)

Mi lenne hát az itt maradókra, a természeti kör-

nyezetre, a jövőre is tekintettel levő változtatási irány?

A földi maradványokat úgy kell el-helyezni – természetesen az egész-ségügyi szempontok szigorú szem-előtt tartásával! –, hogy azok idővel visszakerülhessenek a természet örök körforgásába: ehhez sem a sírba, sem a sírra nem szabad semmi olyant ten-ni, ami nem természetes anyagból van.

Természetszerűleg adódik, hogy a tilalom azokra a virágbolti csokrokra is vonatkozik, amelyeknek az állé-konyosságát drótokkal, tartósságát pe-dig mérgező vegyszerekkel fokoz-zák.

Ha valaki mindenáron használni akarja a vázákat, de a víz és a virág rendszeres cseréjét nem tudja megol-dani, az térjen át a szárazvirágra, hogy a kellemetlen szagok elkerülhe-tőek legyenek.

Mivel a halál nem megsemmisü-lés, csak átmenet egy másik létfor-mába, a sír is tükrözze ezt: legyen minél előbb! A virágágyás-, illetve sziklakertszerű kialakítás mellett bokrokat, fákat is ültethetünk rá. (Számomra a napraforgóval való be-vetés is nagyon szimpatikus.)

Az esővízből minél többet össze kell gyűjteni, és a növények öntözé-sét a lehető legnagyobb arányban az-zal biztosítani.

A temetkezési helyen keletkező szerves hulladék a legkörnyezetba-rátabb módon, a helyszínen kom-pozisztálható (pl. komposztládák segít-ségével), így értékes anyag nyerhető a talaj termőképességének fenntartá-sához.

Ha az ország egyes pontjain hozná-nak létre ilyen újfajta temetőket, em-lékezőhelyeket, az a nagy távolságú szállítás, utazás magas energiaigé-nye, környezetszennyező volta miatt nem felelne meg a zöld gondolkodás-nak, ehelyett a temetői „zöld sarkok” kialakítása tűnik a járható útnak, an-nál is inkább, mivel az új szellemiség terjedését is jobban szolgálnák.

Remélhető, hogy a zöld szerveze-tek felkarolják, továbbfejlesztik az ötletet, és segítenek a jogi, szolgálta-tási háttér mielőbbi megteremtésé-ben.

Nyárfa Tápén